

DE EERSTE REIS VAN DE ALCEDO door Peter Visser

Mijn vrouw is geen zeiler. De laatste keer dat we samen in een kajuitbootje door Friesland gezeild hebben is nu 41 jaar geleden. Zo'n klein scheepje op het grote water is maar eng. Voor een zeereis op een groot schip draait zij echter haar hand niet om. Zie mijn verslag van de zeereis met de OPDR CADIZ. Ook een storm van orkaankracht op de Noord-Atlantische Oceaan doorstond zij zonder angst en zeeziekte. Maar zo'n klein bootje, nee. Daarom vertrok ik met mijn goede vriend Jan op 13 juli 2013 met Alcedo van de steiger van De Engel op weg voor een rondje IJsselmeer.

Op het Rhederlaag had Alcedo al verscheidene proefvaarten en tochtjes gevaren. Daarbij bleek zij een fantastische zeiler, snel, stabiel en koersvast. Nu moest het grotere werk dus maar eens beginnen. Het is maar een klein scheepje, dus aan bagage kan alleen het minimaal noodzakelijke worden meegenomen. Voor mij niet zo'n probleem. Met vakanties neem ik altijd zo weinig mogelijk mee, één set kleding aan je lijf, één set in de was. Toen ik echter de enorme berg nodige en overbodige kleding zag die Jan uit zijn autootje wist te toveren dacht ik dat mijn bootje zou zinken. "Dit gaat niet lukken, Jan!" "We zien wel, wat we niet kwijt kunnen, breng ik wel terug naar de auto." Maar wonder boven wonder verdween alles onder de kajuitbanken en was er nog genoeg plaats over voor voedsel en de nodige liters wijn, whisky, worst, zoute pinda's en meer van dit soort noodzakelijkheden.

Dus trossen los en op de motor stroom af, op weg naar de eerste stop, Veessen.

De marifooncursus die we op De Engel gedaan hadden kwam goed van pas.

Contacten met brugwachters, sluismeesters en de beroepsvaart verliepen vlekkeloos. Na een paar uren motorgepruttel kwamen we aan in het haventje van Veessen, een klein, wat vervallen maar knus haventje. Je ligt er heerlijk rustig midden in de natuur.

's Avonds genieten van de stilte op het water met een glas wijn in de hand, niets doen, alleen maar rondkijken naar het riet, watervogels, springende vissen en de

ondergaande zon tussen de wilgen langs het water.

Mast strijken in Hattem

De volgende dag gingen we op weg naar Kampen met een tussenstop in Hattem om de mast neer te laten voor de volgende IJsselbruggen en van de gelegenheid gebruik te maken het stadje te bekijken.

Ik houd niet van drukke marina's waar je mannetje aan mannetje ligt zonder enige privacy. Bij de buitenhaven in Kampen hebben we ons bootje dan ook op de eerst mogelijke ligplaats in de haveningang afgemeerd. Je ligt er prachtig langs de kade met zicht op de IJssel en het gemak van de jachthaven bij de hand. Direct na aankomst hebben we de mast weer overeind gelierd, na eerst gekeken te hebben of er geen verkeer met hoge golven over de IJssel kwam aanzetten. Ruw water met je mast onder 45 gaden kun je nou net niet hebben. Hiervoor heb ik onder aan de mastkoker een aanhangwagenliertje gemonteerd. De band van de lier loopt door de mastkoker onder de mast door en is aan de voorzijde van de mast ingelamineerd. Hiermee is de mast moeiteloos te strijken en te zetten.

Met een noordoosten windje was het prachtig bezeild de IJssel af en via Kattendiep en Ketelmeer naar Urk. Omdat het zulk mooi zeilweer was besloten we een extra stukje door te zeilen. Hierdoor waren we te laat binnen om nog een plekje aan de Staversekade te kunnen vinden. De havenmeester voer voor ons uit en wees ons het laatste open plekje in de haven langs de Oostkade. Zo heeft een klein bootje ook zijn voordelen.

Voor Jan, mijn opstapper, was het de eerste keer dat hij op Urk was. Hoewel ik er vaker geweest ben, blijft het monument voor op zee

gebleven vissers altijd een diepe
indruk op mij maken.

De vierde dag van onze trip pruttelden we de haven uit. Direct buiten ging het zeil omhoog en gingen we met een oostenwindje 3 halfwinds richting Lemmer.

Wat een rust komt er over je zo gauw de zeilen het van de motor kunnen overnemen. Mok koffie in de hand, been over de helmstok en Alcedo glijdt over een zonovergoten IJsselmeer noordwaarts. En hoewel we absoluut geen haast hebben gaat ons platte, brede bakkie dankzij haar 34,25 m² zeil, boten langer dan zichzelf voorbij. Dit is 100% genieten.

We wisten nog niet dat aan dat genieten gauw een eind zou komen. In Lemmer wilden we aanmeren aan de meldsteiger van de eerste jachthaven. Met landvasten in de hand wil Jan van boord stappen op de lager gelegen steiger. Hij ziet daarbij niet het blokje walstroomcontacten op de steiger net onder het gangboord. Hij haalt aan de bandstalen beschermbeugel over het blokje zijn scheenbeen open, valt voorover, kneust een paar ribben, ramt zijn schouder uit de kom en scheurt zijn wenkbrauw open aan de gebroken poot van zijn bril. Einde van onze zeiltocht!

Een half uur later waren we in de ziekenwagen op weg naar het ziekenhuis in Heerenveen. De orthopedisch chirurg was een klein tener vrouwtje. Het lukte haar niet de arm weer in zijn fatsoen te trekken. Ik denk dat zij nog geen lepeltje uit een strooppot zou hebben kunnen trekken. Dan maar met grof geweld onder narcose door een paar stevige verplegers. Na zes uren in het ziekenhuis waren we 's avonds om half tien weer op de boot. Wat nu? "Doorvaren", zei Jan en met zijn arm in een mitella zijn we de volgende dag doorgevaren naar Stavoren.

Vanuit het zuiden komend wilden we de geul door het Vrouwenzand nemen. Met ons scheepje zou dat moeten kunnen. De harde oostenwind gaf mij het vermoeden dat het water aan de hoge wal lager zou kunnen zijn dan op de kaart aangegeven. Toen we ook nog twee bergingsschepen aan een vastgelopen kieljacht zagen rukken stond voor ons vast dat wij de lange omweg om het Vrouwenzand moesten nemen. Zeil neer en stampend recht tegen de hoge golven in, waarbij de schroef van onze xxl-(=extra langstaart)buitenboordmotor soms nog boven water kwam, knorden we op de motor de haveningang aan.

Hier vonden we een mooi plekje bij de sluis. Een schipper van een chartertjalk compli-

menteerde ons met 'het mooie plaatje van zo'n leuk schepie bij de sluis' en kwam direct aandragen met een loopplank om onze arme Jan tegen de hoge kade op te helpen.

Hindeloopen en Medemblik stonden ook op onze route, maar het leek ons goed de reis iets in te korten. Plat voor het laken konden we een dag later van Stavoren recht op

Enkhuizen aankoersen. Ook hier hadden we een formidabele ligplaats in de buitenhaven. Mijn zeilhulp was ik kwijt. Nu blijkt het gemak van een catboat. De boot is makkelijk alleen te zeilen. Ondanks zijn mitella had Jan veel pijn aan zijn schouder. We hebben maar een stevige borrel genomen op de rest van de vakantie.

De volgende dag was Hoorn moeilijk aan te lopen. In tegenstelling tot de voorafgaande dagen ging de oostenwind op het eind van dag niet liggen maar wakkerde hij aan tot kracht vijf met 6 in de vlagen, later krimpand naar noordoost. Dan blijkt ruim 34m² wel erg veel voor een zes meter bootje. Op het Hoornse Hop was het niet meer te doen. De boot op koers houden en reven ging in mijn eentje niet lukken. Dan maar de hele boel omlaag en dat laatste stukje naar de haven motorren. Het zeil klapperde enorm. Tot overmaat van ramp brak hierdoor de bakboords lazyjack en kwam het hele zaakje

in de kuip terecht in plaats van netjes op de giek.

Uiteindelijk vonden we in Hoorn een ligplaats direct na het sluisje aan het Baatland in de Binnenhaven. Als ze ergens lekkere zoute haring verkopen, dan is het wel hier in Hoorn. Douchen bleek mogelijk ergens achter in een buurtsupermarktje bij de haven.

Vanuit Hoorn gingen we de volgende dag met een straffe oostenwind pal naar het zuiden langs lagerwal naar Edam. Zo, halve wind varend met hoge golven op bakboord, stooft ons scheepje soms sterk rollend naar stuurboord er vandoor. Wat een genot!

Eigenlijk weer te veel zeil. Maar wat liep ze hard! Voor Edam de kop in de wind gedraaid en het zeil in de kuip laten vallen (het blokje van de lazyjack zat nog steeds hoog boven in de mast).

In Edam vonden we een plekje in de aanvaarroute naar de stad dicht bij de camping. Nooit heb ik ergens beter onderhouden en schoner sanitair getroffen dan daar. De volgende morgen stond de wind recht het kanaal in. Een zeiljachtje met een buitenboordmotor probeerde in het kanaal te draaien om naar buiten te komen. Het lukte niet. Omdat een catboat een enorm roer heeft, 'a barn door rudder', zeggen ze in Amerika, hangt mijn motor ver buiten de langsas van mijn boot. Hierom heb ik hem zodanig draaibaar met de helmstok verbonden dat de motor meestuurt en de wielwerking de excentrische ophanging compenseert waardoor mijn bootje over beide boorden zowel voor- als achteruit goed bestuurbaar is.

Het is dan wel egostrelend als je, terwijl die ander nog probeert rond te maken, met een extra stootje gas ondanks de dikke voorop staande mast perfect rondgaat en de haven uitpruttelt.

Door ervaringen van de voorgaande dagen hebben we een rif in het zeil gelegd zodat we rustig van Edam naar Muiden konden varen. Helaas overbodig, want de -nog steeds- oostenwind werd niet sterker dan twee à drie, maar met een eenarmige opstapper was dit wel ontspannen varen.

In Muiden meerden we af langsij een grote Oostzeeklipper. Het bleek hetzelfde schip waarlangs ik tijdens mijn eerste IJsselmeertocht, zevenenveertig jaar geleden, heb gelegen. Bestaat toeval? Als je in Muiden bent ontkom je niet aan een bezoek aan de kroeg van Ome Ko. Ome Ko leeft niet meer, maar de kroeg heet nog steeds zo en ik denk dat hij over tweehonderd jaar en langer nog zo heet. In die zevenenveertig jaar is er, behalve de eigenaar, nog niets aan het interieur veranderd.

Via de prachtige Vecht en een overnachting in Loenen motorden we over het Amsterdam-Rijnkanaal op Wijk bij Duurstede aan. Ook hier meden we de jachthaven en lagen we in de stadshaven. De ligplaats daar maakte het gebrek aan douches ruimschoots goed. Met een duik in de haven spoel je je ook wel schoon.

Nog één overnachting bij VADA in Wageningen en we zijn weer thuis in onze vertrouwde Steegse haven bij De Engel.

Het varen in je zelfgebouwde scheepje, waarvan je elk plekje kent, het scheepje dat jou veilig over de golven draagt, geeft een ongelooflijke voldoening. Een voldoening die geen ander zal kennen en begrijpen. Boven mijn tweede stukje over de bouw van mijn scheepje schreef ik (zomereditie 2013 red.) een citaat van Joseph Chase Allen, het is meer dan waar.

